

NÅR MINUTTENE TELLER

MARIA LILLEMOEN
INFORMASJONSRAÐGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

Hjerteinfarkt er en sykdom som fører til at blodårene som skal forsyne hjertemuskulaturen med oksygen blir tette. Dette medfører at større eller mindre deler av hjertemuskulaturen dør og erstattes av arrvev. Hvor omfattende skaden av hjertemuskulaturen blir er i stor grad avhengig av hvor raskt pasienten kommer til behandling. Rask behandling av et hjerteinfarkt kan bidra til at hjertemuskulaturen ikke blir skadet, og det er også en klar sammenheng mellom dødelighet og rask behandling. Likevel dør mange av hjerteinfarkt hvert år og tallet for 2008 var 2632 kvinner og 3004 menn. Den mest kritiske fasen er de første timene etter at symptomene har meldt seg og det er da dødeligheten er størst. Behandlingen er mest effektiv når den blir igangsatt tidlig. Det er derfor viktig at de som opplever symptomer på hjerteinfarkt ringer 113 så snart som mulig. Ifølge internasjonale anbefalinger bør man ringe 113 når smertene er vedvarende etter 5 minutter og ikke blir bedre.

Mange overlever et hjerteinfarkt, men kunne det ha vært flere? Menn rammes om lag 10 år tidligere i livet enn kvinner, men fra 70 års alderen rammes omtrent like mange kvinner som menn. Selv om flere unge menn enn unge kvinner får hjerteinfarkt, er prognosen for å overleve dårligere hos unge kvinner enn menn.

Førsteamanuensis Mona Løvlien ved Høgskolen i Gjøvik har i sin doktorgradsavhandling kommet fram til at mange venter for lenge med å søke hjelp når de blir rammet av et hjerteinfarkt. I studien «Når hvert minutt teller. Fra symptomer til innleggelse ved akutt hjerteinfarkt, med fokus på kjønnsforskjeller», viser hun at mange venter over

en time før de søker medisinsk hjelp. Kvinner og menn ventet like lenge med å søke hjelp, og under halvparten forsto at de hadde symptomer på hjerteinfarkt. Løvlien fant kjønnsforskjeller i forhold til hva som påvirket tiden mellom symptomdebut og innleggelse. Hvordan den enkelte handlet i den akutte situasjon hadde stor innflytelse på hvor lang tid det tok før de kom på sykehuset blant både kvinner og menn.

I akutfasen var det færre kvinner enn menn som erfarte bryst smerter samtidig som kvinnene i større grad enn menn erfarte andre symptomer. De fire mest rapporterte symptomer hos både kvinner og menn var bryst smerter, smerter som stråler ut i venstre arm, kortpusthet og kaldsvetting.

Flere kvinner enn menn erfarte symptomer som kan relateres til hjertesykdom det siste året før det akutte hjerteinfarkt, og hun fant en sammenheng mellom disse tidlige varselsymptomene og symptomene de fikk i den akutte fasen.

Risikofaktorene for hjerteinfarkt er blant annet diabetes, høyt kolesterol, røyking, høyt blodtrykk og overvekt. Diabetes er sannsynligvis den største risikofaktoren hos kvinner. Noen har med andre ord større risiko for å bli rammet av hjerteinfarkt enn andre. God informasjon om viktigheten av rask behandling er nødvendig å for å minske tiden slik at de som blir rammet av hjerteinfarkt søker medisinsk hjelp tidligere. Løvlien understreket i sin disputas at individuell veiledning til høyrisikopasienter kan være et tiltak som bidrar til dette.

Høgskolen i Gjøvik som institusjon er forpliktet til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig utviklingsarbeid, samt medvirke til innovasjon og verdiskaping basert på disse resultatene. Gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt, skal HiG tilføre samfunnet

resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid. Løvliens doktoravhandling er et svært viktig bidrag til folkehelseopplysningen. For at folkehelseopplysning skal være troverdig, er det helt avgjørende at den er basert på vitenskapelig dokumentert kunnskap.